

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(3)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 190 sahifa,
1-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Bo'lajak chet tili o'qituvchilarining innovatsion pedagogik kompetentligini rivojlantirish mexanizmi	10
Mirzaraxonova Maftuna Ibroximjon qizi	
Elementlarini integratsiya qilish: nazariy va amaliy yondashuv	13
Ne'matov Karimjon Shavkat o'g'li	
O'qish savodxonligi darslarida kitobxonlik kompetensiyasini rivojlantirishning innovatsion yondashuvlari ...	19
Mahmudova Shoira Shavkat qizi	
O'zbek milliy musiqasi asosida talablarda estetik did va ijro madaniyatini rivojlantirish metodikasi.....	25
Gadoyeva Muborak Jumaqulovna	
O'quvchilarning yozuv kompetensiyasini baholash mezonlarini takomillashtirish masalalari.....	30
Abdurashidova Xafiza Abdurashidovna	
Xurshid Do'st Muhammad qissalarida rivoyatchi strategiyasi.....	34
Uzoqova Nargiza Yuldosh qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni shakllantirishda innovatsion texnologiyalarining ahamiyati	37
Eshpulatov Shakir Nabiyevich, Ahrorova Ozoda Amriddinovna	
"Xonada o'simliklarni o'stirish" intellekt xaritasi (Mind Map) yordamida o'quvchilarda ekologik tarbiya va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish	41
G'aniyev Abduqahhor Gadoyevich	
Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda amaliy mashg'ulotlarning tashkiliy-pedagogik jihatlari.....	46
Joldasov Ixtiyor Suyundikovich	
Boshlang'ich sinflarda iqtisodiy tarbiyani shakllantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari	50
N. Asadov	
Bo'lajak pedagoglarni tayyorlashda kreativ kompetentlik va kasbiy muvaffaqiyat o'rtasidagi bog'liqlik mezonlari.....	53
G. Xamidova	
Gamifikatsiya elementlarining bakalavr talabalarini raqamli resurs yaratishga motivatsiyasiga ta'siri	56
Maxkamova Dilshodaxon Xabibjon qizi	
The Influence of Family Parenting Style on the Formation of Primary School Students' Personality	59
Berdiyeva Mohloroyim Mirzohid qizi	
Noto'liq oilalardagi onalarning tarbiyaviy uslublari va farzandlarining ijtimoiy-psixologik moslashuvi (O'zbekiston namunasida).....	64
Ismoiljonov Ravshan Baxtiyor o'g'li	
Raqamli pedagogika sharoitida interfaol ta'lim metodlari asosida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini shakllantirish.....	69
Jumaniyozova Donoxon Olimboyevna, Bekmuratova Muhayyo Uralbayevna	
Matematika ta'limida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning metodik asoslari.....	73
Mirzayeva Shahlo, Qodirova Muattar Ithom qizi, Rovshanova Yulduz Shovkat qizi	
O'qishga motivatsiya tushunchasi uning nazariy-psixologik tahlili.....	77
Azimova Rushana Zokirjon qizi	
Oliy ta'lim talabalarida akademik prokrastinatsiyaning prediktorlari: akademik motivatsiya, umid va shaxs xususiyatlari	81
Shodiboyev Shohruh Shuhrat o'g'li	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi markazlar integratsiyasini ta'minlash metodikasi.....	86
Qahhorova Sevara Alimardonovna	
O'quvchi-yoshlarni virtual olam ta'siridan himoya qilishning nazariy asoslari.....	90
Isayeva Gulii Parpiyevna, Ravshanov Umidjon Abdiqodir o'g'li	

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik tafakkurni oshirishda mantiqiy masalalarning o'rni	93
<i>Xilvatova Go'zal Sultonovna</i>	
Pedagogika tarixini o'qitishda talabalarda tarixiy tafakkurni rivojlantirish	97
<i>Jurayev Bobomurod Tojiyevich</i>	
Bolalarda ona tilida tinglash hissini rivojlantirish usullari	101
<i>Nurmatova Muxlisa Akmal qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida ingliz tilini o'qitish samaradorligini oshirish (Kahoot, Quizlet va Moodle platformalari misolida)	106
<i>Yusupova Shahnoza Abduxafizovna</i>	
Sport maktablarida 16–18 yoshli nayza uloqtiruvchi sportchi-qizlarda portlovchi kuchni rivojlantirish	111
<i>Tursunova Surayo Botir qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida pedagog kadrlarning uzluksiz kasbiy rivojlanishini ta'minlashda "Kasbiy rivojlanish kuni" va "Kasbiy rivojlanish soati" tadbirlari: amaliyot tahlili	115
<i>Gaffarov Azizjon Muhammadsaidovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarining faoliyatini samarali tashkil etishning nazariy jihatlari (Learning outcomes) asosida	124
<i>Rabbimova Shaxnoza Soyib qizi</i>	
Bo'lg'usi o'qituvchilarda axloqiy madaniyat fazilatlarini qaror toptirishning pedagogik mexanizmlari	128
<i>G'aniyeva Sayyora Saidmurod qizi</i>	
Yengil atletikachilarning musobaqa jarayonida tibbiy-pedagogik monitoringini takomillashtirish	132
<i>Mamadaliyev Abror Akbarjonovich</i>	
Sun'iy intellekt yordamida rus tilini o'qitish va uning samaradorligi	137
<i>Yagafarova Nazilya Rafailovna, Nazarov Sardor, Onorboyev Kamronbek</i>	
O'quvchilarda ilmiy dalillarni tahlil qilish va xulosa chiqarish kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi	142
<i>Baymurotova Mukaddas Xamdamovna</i>	
Ilmiy muxokamalarda pragmatik kompetentlikning roli	150
<i>Eshbo'riyeva Aziza Muhiddinovna</i>	
Talabalarda kognitiv-pragmatik kompetensiyalarni rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning mazmuni	155
<i>To'rabekova Aziza Mirzabek qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda motivatsiyani shakllantirishda interaktiv metodlarning o'rni	159
<i>Qamchibekova Roziyaxon Xasanboy qizi</i>	
Проблема разграничения понятий "концепт" и "понятие" в современной лингвистике: лингвосомиотический и когнитивно-дискурсивный анализ	164
<i>Якунина Ангелина Алишеровна</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalari asosida amaliy bezak san'ati naqsh elementlarini raqamli qayta ishlash va arxivlashtirish	169
<i>Jabbarov Rustam Ravshanovich</i>	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining yozuv kompetensiyasini rivojlantirishda Design Thinking texnologiyasining metodik imkoniyatlari	176
<i>Amanbayeva Oydin Urazali qizi</i>	
Tez qalamchizgi mashqlarida psixologik-pedagogik yondashuvlarning ahamiyati	181
<i>Suyunov Navro'z Alisher o'g'li</i>	
Innovatsion yondashuv orqali bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining metodik tayyorgarligini rivojlantirish konsepsiyasi	186
<i>Xalilov Lenar Shevketovich</i>	

МАКТАБГАЧА ТА'ЛИМ ТАШКИЛОТИ ДИРЕКТОРЛАРИНИНГ ФАОЛИЯТИНИ САМАРАЛИ ТАШКИЛ ETISHNING NAZARIY JIHATLARI (LEARNING OUTCOMES) ASOSIDA

Rabbimova Shaxnoza Soyib qizi

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlari va mutaxassislarini qayta tayyorlash hamda ularning malakasini oshirish instituti tayanch doktoranti

Annotatsiya: Learning outcomes asosida maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarining faoliyatini samarali tashkil etishning nazariy jihatlari yoritilgan. Shuningdek, boshqaruvning mazmuni, uning strategik rejalashtirish, monitoring va baholash jarayonlari bilan integratsiyalashuvi tahlil qilingan. Ta'lim sifatini oshirishda natijadorlikka yo'naltirilgan boshqaruvning ahamiyati ilmiy jihatdan asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: learning outcomes, maktabgacha ta'lim, boshqaruv kadrlari, natijadorlik, ta'lim sifati, monitoring.

Abstract: The theoretical aspects of effectively organizing the activities of preschool educational institution directors based on learning outcomes are highlighted. The content of management and its integration with strategic planning, monitoring, and evaluation processes are also analyzed. The importance of outcome-based management in improving the quality of education is scientifically substantiated.

Key words: learning outcomes, preschool education, management personnel, effectiveness, quality of education, monitoring.

Аннотация: Освещаются теоретические аспекты эффективной организации деятельности директоров дошкольных образовательных организаций на основе learning outcomes. Также проанализированы содержание управления и его интеграция с процессами стратегического планирования, мониторинга и оценки. Научно обоснована значимость управления, ориентированного на результат, в повышении качества образования.

Ключевые слова: learning outcomes, дошкольное образование, управленческие кадры, результативность, качество образования, мониторинг.

KIRISH

Bugungi kunda maktabgacha ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar ta'lim sifatini oshirish, boshqaruv faoliyatini samarali tashkil etish hamda boshqaruv kadrlarining kasbiy kompetentligini xalqaro talablar darajasida rivojlantirish zaruratini yuzaga chiqarmoqda. Xususan, ta'lim natijalari (learning outcomes) asosida boshqaruv faoliyatini tashkil etish boshqaruv kadrlarining strategik fikrlashi, tahliliy yondashuvi va innovatsion qarorlar qabul qilish kompetensiyalarini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Maktabgacha ta'lim tashkiloti boshqaruv kadrlarining faoliyatini samarali tashkil etishda, ya'ni boshqaruvning ta'lim natijalariga asoslanganligi alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki aynan shu yondashuv natijasida direktor o'zining boshqaruv faoliyatini aniq maqsad va vazifalar asosida yo'lga qo'yadi, pedagogik jamoa faoliyatini muvofiqlashtiradi hamda ta'lim sifati va samaradorligini oshiradi.

Bugungi kunda ta'lim tizimida learning outcomes yondashuvi keng qo'llanilib, u nafaqat ta'lim jarayonini rejalashtirishda, balki boshqaruv faoliyatini baholashda ham muhim mezon sifatida qaralmoqda. Ushbu yondashuv asosida direktorlarning kasbiy kompetensiyasi, strategik fikrlashi, innovatsion boshqaruv usullaridan foydalanish darajasi hamda monitoring olib borish ko'nikmalari takomillashadi.

Shuningdek, mavzuga oid ilmiy tadqiqotlarda boshqaruv samaradorligini oshirishda rahbarning liderlik qobiliyati, pedagoglar bilan hamkorlikni yo'lga qo'yishi va ta'lim natijalarini muntazam tahlil qilishi muhim omil sifatida e'tirof etilgan. Shu bois, maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarining faoliyatini learning outcomes asosida tashkil etish zamonaviy ta'lim menejmentining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Shu nuqtayi nazardan, yuqoridagi fikrlarni ilmiy asosda tashkil etish muhim deb hisoblanadi.

N.J. Raoning yondashuvini tahlil qilish jarayonida shuni anglash mumkinki, u learning outcomes tizimini zamonaviy ta'lim sifatining muhim elementi sifatida izohlaydi. U quyidagicha ta'kidlaydi:

“All decisions about curriculum, assessment and instruction are driven by the exit learning outcomes.”

Mazmuni: Ta'lim dasturi, baholash va boshqaruv jarayonlari yakuniy ta'lim natijalariga asoslanishi kerak.

N.J. Rao ta'kidlaganidek, ta'lim tizimidagi barcha boshqaruv va nazorat mexanizmlari oldindan belgilangan learning outcomes asosida tashkil etilishi lozim.

Roy Killen OBE metodologiyasini pedagogik boshqaruv bilan bog'lagan olimlardan biridir. Uning fikricha:

“Outcome-based education focuses on what learners can actually do after they are taught.”

Mazmuni: Ta'lim jarayoni bilim berish bilan emas, balki amaliy natija va faoliyat samaradorligi bilan baholanishi kerak.

Yuqoridagi olimlarning ishlarini tahlil qilib, quyidagi xulosaga kelish mumkin: ushbu yondashuv maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbarlari faoliyatini baholashda ham muhim metodologik asos bo'lib xizmat qiladi. Chunki boshqaruv samaradorligi rahbarning real natija ko'rsatkichlari orqali aniqlanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotning metodologik asosini O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrdagi “Ta'lim to'g'risida”gi O'RQ-637-sonli¹ Qonuni, maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirishga oid davlat dasturlari, normativ-huquqiy hujjatlar, kompetensiyaviy yondashuv, ta'lim natijalari (Learning Outcomes) konsepsiyasi hamda zamonaviy ta'lim menejmenti nazariyalari tashkil etadi. Tadqiqotda maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruv kadrlari faoliyatini zamonaviy pedagogik va boshqaruv paradigmalari asosida tashkil etish masalalari ilmiy jihatdan tahlil qilindi.

Tadqiqot metodologiyasining muhim jihatlardan biri boshqaruv faoliyatini an'anaviy nazorat va ma'muriy boshqaruv modeli asosida emas, balki natijadorlik, kompetentlik va samaradorlik mezonlari asosida tashkil etishga qaratilganidir. Shu nuqtayi nazardan, tadqiqotda learning outcomes yondashuvi boshqaruv kadrlari faoliyatining asosiy mezon sifatida talqin qilindi. Mazkur yondashuv boshqaruv faoliyatining yakuniy natijasini, ya'ni rahbarning kasbiy kompetensiyasi, strategik boshqaruv qobiliyati, pedagogik jarayonni samarali tashkil etishi va ta'lim sifatiga ta'sirini aniqlash imkonini beradi.

Tadqiqotda quyidagi metodologik yondashuvlardan foydalanildi:

- 1. Kompetensiyaviy yondashuv** – mazkur yondashuv tadqiqotning asosiy metodologik negizlaridan biri bo'lib xizmat qildi. Unda boshqaruv kadrlarining kasbiy kompetentligini rivojlantirish, ularning innovatsion faoliyati, liderlik qobiliyati, strategik fikrlashi va boshqaruv madaniyatini takomillashtirish masalalari tahlil qilindi. Kompetensiyaviy yondashuv orqali boshqaruv faoliyatining samaradorligi rahbarning amaliy faoliyati natijalari asosida baholandi.
- 2. Natijaga yo'naltirilgan ta'lim yondashuvi (Outcome-Based Education)** – Outcome-Based Education konsepsiyasi tadqiqotning markaziy metodologik asoslaridan biri hisoblanadi. Ushbu yondashuvda boshqaruv faoliyati oldindan belgilangan ta'lim natijalari asosida rejalashtiriladi, tashkil etiladi va baholanadi.

Mazkur metodologik yondashuv boshqaruv faoliyatini sifat jihatdan baholash imkonini beradi.

Tadqiqot jarayonida quyidagi ilmiy metodlardan foydalanildi:

- pedagogik va metodik adabiyotlarni tahlil qilish;
- ilmiy manbalarni qiyosiy o'rganish;
- normativ-huquqiy hujjatlar tahlili;
- diagnostik so'rovnoma;
- pedagogik kuzatish.

Mazkur metodlar yordamida maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruv kadrlari faoliyatining amaldagi holati, mavjud muammolar, kasbiy kompetentlik darajasi va learning outcomes asosidagi boshqaruv modelining samaradorligi o'rganildi.

¹ O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrdagi “Ta'lim to'g'risida”gi O'RQ-637-sonli Qonuni: <https://lex.uz/docs/-5013007>

Tadqiqot metodologiyasi maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruv kadrlari faoliyatini:

- zamonaviy ta'lim talablari asosida tashkil etish;
- boshqaruv samaradorligini oshirish;
- rahbarlarning kasbiy kompetentligini rivojlantirish;
- ta'lim sifatini monitoring qilish;
- innovatsion boshqaruv texnologiyalarini qo'llash imkonini beradi.

Shuningdek, tadqiqot natijalari maktabgacha ta'lim tizimida boshqaruv faoliyatini takomillashtirish, learning outcomes asosidagi baholash tizimini ishlab chiqish hamda rahbarlarning professional rivojlanish mexanizmlarini modernizatsiya qilishga xizmat qiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruv kadrlari faoliyatini ta'lim natijalari (Learning Outcomes) asosida tashkil etishning amaldagi holatida:

- rahbarlarda zamonaviy boshqaruv texnologiyalaridan foydalanish;
- strategik rejalashtirish;
- monitoring olib borish;
- natijadorlikni baholash bo'yicha yetarli kompetensiyalarning shakllanmaganligi;
- boshqaruv faoliyatining an'anaviy ma'muriy usullar asosida tashkil etilishi;
- ta'lim sifati monitoringining sustligi;
- pedagogik jarayonni samarali boshqarishdagi muammolar;
- rahbar faoliyatining aniq natijalar asosida baholanmasligi;
- rahbarlarning aksariyati learning outcomes yondashuvining mazmuni va amaliy ahamiyati haqida yetarli bilimga ega emasligi kabi bir qator kamchiliklarni ko'rish mumkin.

Tahlil natijalari asosida learning outcomes yondashuvi boshqaruv faoliyatini tashkil etishda muhim metodologik asos ekanligi belgilandi.

Mazkur yondashuv:

- boshqaruv faoliyatining aniq natijalarga yo'naltirilishini;
- rahbar kompetensiyalarining rivojlanishini;
- monitoring va baholash tizimining samaradorligini;
- ta'lim sifatini oshirishni ta'minlashi ilmiy jihatdan asoslaydi.
- Tahlillar yakunida maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruv kadrlari faoliyatini takomillashtirish uchun:
- kompetensiyaviy yondashuvni;
- natijadorlikka asoslangan boshqaruvni keng joriy etish zarurligi aniqlandi.

Natijada learning outcomes yondashuvi asosida boshqaruv faoliyatini tashkil etish maktabgacha ta'lim tizimida ta'lim sifati va boshqaruv samaradorligini oshirishning muhim omili ekanligi aniqlandi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur tadqiqotda ta'lim natijalari (Learning Outcomes) yondashuvi asosida maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruv kadrlari faoliyatini tashkil etishning nazariy asoslari va boshqaruv samaradorligini oshirishning ilmiy-pedagogik imkoniyatlari tahlil qilindi.

Zamonaviy maktabgacha ta'lim tizimida boshqaruv faoliyatini faqat ma'muriy nazorat asosida tashkil etish ta'lim sifati va natijadorligini to'liq ta'minlamaydi. Shu sababli boshqaruv faoliyatini kompetensiyaviy yondashuv, learning outcomes konsepsiyasi asosida tashkil etish muhim ahamiyat kasb etadi.

Takliflar:

1. Maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruv kadrlari faoliyatini baholash mezonlarini learning outcomes asosida takomillashtirish zarur.
2. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida boshqaruv samaradorligini monitoring qilishning raqamli va diagnostik tizimlarini joriy etish maqsadga muvofiq.
3. Ta'lim sifati monitoringida xalqaro tajribalar va learning outcomes asosidagi baholash mezonlaridan foydalanishni kengaytirish lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent: O'RQ–637-son, 2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2030-yilgacha maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi Qarori. – Toshkent, 2019.
3. Nizomiddin Muslimov. Kasb ta'limi o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirish texnologiyasi. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2013. – 156 b.
4. Valiyeva Feruza. Maktabgacha ta'lim menejmenti. O'quv qo'llanma. – Toshkent: Innovatsion rivojlanish nashriyoti, 2022. – 248 b.
5. Abduqodir Tolipov, Muhammadjon Usmonboyeva. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. – Toshkent: Fan, 2006. – 261 b.
6. Raximjon Ishmuhamedov. Innovatsion pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2017. – 320 b.
7. William Spady. Outcome-Based Education: Critical Issues and Answers. – Arlington: American Association of School Administrators, 1994. – 212 p.
8. John Biggs, Catherine Tang. Teaching for Quality Learning at University. – 4th edition. – Berkshire: Open University Press, 2011. – 389 p.
9. Andrey Khutorskoj. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования // Народное образование. – Москва, 2003. – № 2. – С. 58–64.
10. Irina Zimnyaya. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании. – Москва: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 40 с.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(3)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.